

עיריית ירושלים - תקציב ביצוע 2013 : שיעור ההשקעה במזרח ירושלים

דצמבר 2014

מסמך זה מציג את האחוז היחסי שמשקיעה עיריית ירושלים במזרח העיר, באופן כללי, ועל פי האגפים השונים, במסגרת תקציב הביצוע של העיריה בשנת 2013. פרסום זה הנו בהמשך לנתונים ראשוניים שפרסמנו סמוך ליום ירושלים. עם פרסום דוח הביצוע המלא של העיריה (מאזן בוחן) באוקטובר השנה אנו מפרסמים כעת את התחשיב המלא.

בסיס ההשוואה הינו תקציב הביצוע לשנת 2013, הכולל הן את התקציב העירוני והן את תקציבי המדינה שעוברים דרך העירייה כצינור תקציבי, כגון שכר מורים, עובדים סוציאליים או אחיות בריאות ציבור. התחשיב כולל גם את תחשיב תוספת התקב"ר (תקציב בלתי רגיל). תקציב זה מיועד בעיקר למימון תשתיות רחבות ובעלות גבוהה והוא מגיע לאישור מועצת העיריה רק באמצע השנה, אחרי שמשרדי הממשלה השונים מחליטים מה הסכום מתוך תקציבם שיועבר לרשויות המקומיות. כאשר הכסף מועבר לרשות המקומית, היא אחראית על חלוקת הכסף לאגפים השונים בעיריה, ללא תלות בממשלה.

את האחוז היחסי של ההשקעה של עיריית ירושלים במזרח העיר יש להשוות, לכל הפחות, לאחוז האוכלוסיה הפלסטינית בירושלים המזרחית. על פי אומדני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, האוכלוסייה הממוצעת של ירושלים בשנת 2013 מנתה 822.6 אלף נפש, ומתוכם 303.9 אלף ערבים – כ-36.9%. לפי מרשם התושבים ברשות האוכלוסין, האוכלוסייה הלא יהודית של ירושלים מנתה כ-371,844¹. כלומר, ההשקעה היחסית של עיריית ירושלים במזרח העיר צריכה הייתה לעמוד על 37% מסך תקציבה. לכל הפחות. לכל הפחות משום שירושלים המזרחית היא מן המקומות העניים והמוזנחים ביותר שחל עליהם המשפט הישראלי. בשנת 2012 75.3% מהתושבים הערבים במחוז ירושלים, ו-82.2% מהילדים, חיו מתחת לקו העוני². במצב זה היינו מצפים להשקעה מתקנת בירושלים המזרחית, של אחוז יחסי גבוה אף מאחוז האוכלוסיה של השקעה בה. כפי שנבהיר, המצב רחוק מלהיות כך.

ממצאים מרכזיים

תחשיבי השקעתה היחסית של עיריית ירושלים במזרח העיר נעשו על פי שלושה מודלים:

1. על פי השוואה יחסית של סך ההשקעה הידועה במזרח העיר מול התקציב הכולל:
10.1% בלבד מתקציב העיריה מושקע בסך הכל במזרח העיר.
2. על פי מודל רך יותר, של השוואה יחסית של סך ההשקעה הידועה במזרח העיר מול התקציב, בקיזון התקציב המשמש את ה"מטה העירוני":
13% בלבד מתקציב העיריה מושקע בסך הכל במזרח העיר.
3. תקציב המטה העירוני כולל את לשכת ראש העיריה, לשכת מנכ"ל, יועץ משפטי, מבקר העירייה, טכסים, שכר סגני ראש העיריה, גזברות וכדומה. ידוע כי חלקו של תקציב זה בהשקעה במזרח ירושלים נמוך, אך בהפחתתו כולו, עולה יחס ההשקעה.
על פי המודל הרך ביותר, של השוואה יחסית של סך ההשקעה הידועה במזרח העיר מול התקציב, בקיזון התקציב המשמש את ה"מטה העירוני" ותקציבי מטות האגפים:
13.6% בלבד מתקציב העיריה מושקע בסך הכל במזרח העיר.

ניתן לראות כי על פי שלושת התחשיבים, אף זה הרך ביותר, נמוך מאד אחוז השקעתה היחסית של עיריית ירושלים במזרח העיר. בין 10.1% ועד 13.6% בלבד מתקציבה הושקעו בכ-37% מתושביה. לא רק זאת. ברזולוציה אגפית, בחמישה אגפים ניתן לראות כי השקעתה היחסית של העיריה נמוכה אף מ-5% בלבד

¹ נתוני מרשם האוכלוסין, 31.12.12. נתוני האוכלוסייה הלא יהודית של ירושלים במרשם התושבים של משרד הפנים כוללים מוסלמים ונוצרים, לרבות חלקה הקטן של אוכלוסייה זו המתגורר במערב העיר, וכן לרבות תושבים בעלי זכות חוקית להתגורר בירושלים אשר אינם מתגוררים בה בפועל. מנתונים משנת 2009 עולה כי 99% מהאוכלוסייה הפלסטינית מתגוררת בירושלים המזרחית.

² המוסד לביטוח לאומי, ממדי העוני והפער החברתיים 2012, דוח שנתי.

ירושלים במידת האדם
Jerusalem on a Human Scale

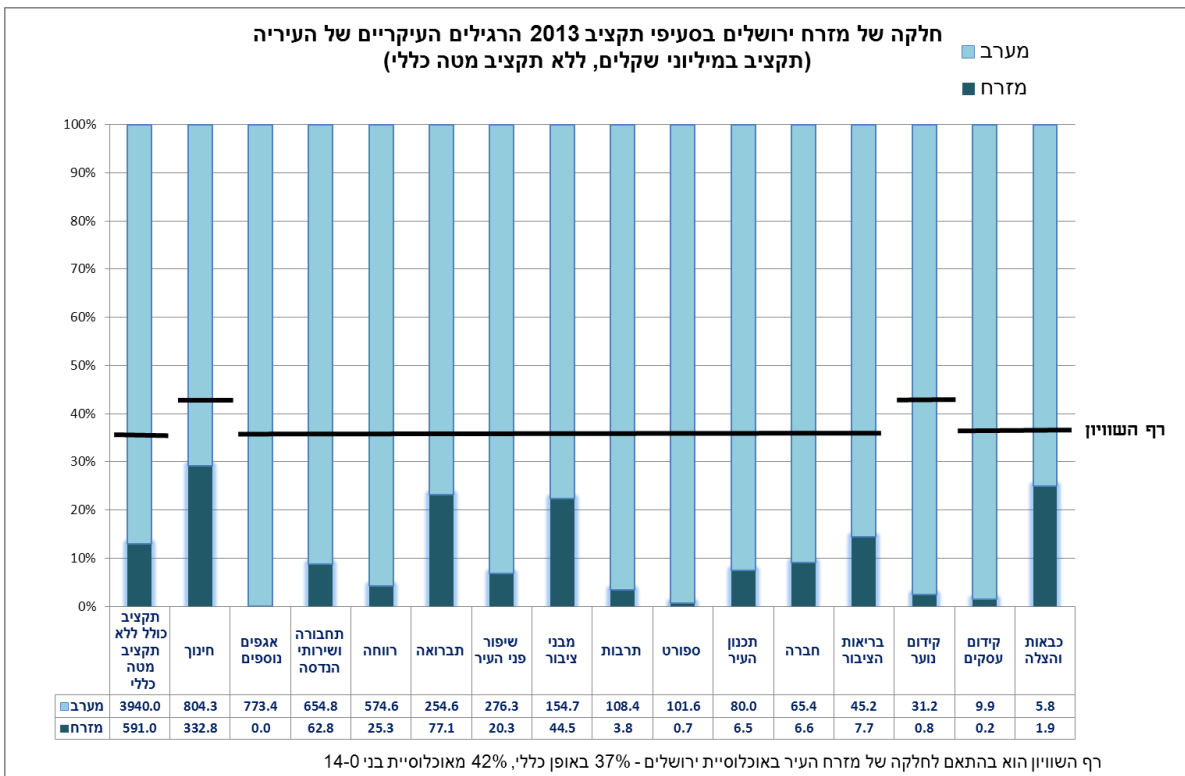
המלך ג'ורג' 27
ת.ד. 2239
ירושלים 94581
27 King George St.
P.O. Box 2239
Jerusalem
9102102

Tel. טל
+972-2-6222858
פקס Fax
+972-2-6233696

www.ir-
amim.org.il
mail@ir-
amim.org.il

מתקציבה. כך באגף תרבות, שם עומד אחוז ההשקעה על 3.4% בלבד, באגף הספורט 0.7% בלבד, באגף הרווחה 4.2% בלבד, קידום עסקים 1.5% בלבד, וקידום הנוער 2.5% בלבד. גובה ההשקעה הנמוך באגף הרווחה מדהים אל מול אחוזי העוני הגבוהים, וכך גם אחוז ההשקעה בקידום נוער, העוסק לרוב בנוער נושר, וזאת לאור העובדה שידוע שבניגוד למערב העיר, שם עומד אחוז הנשירה על 1% בלבד, במזרח העיר הוא עומד על 13%.

העיריה לרוב מכחישה נתונים קשים אלו, אך לא מציגה נתונים אחרים מטעמה.

אגף (עפ"י א"ב)	תקציב כללי	תקב"ר	כללי + תקב"ר	תקציב כללי מושקע במזרח	תקציב תקב"ר מושקע במזרח	תקציב כולל מושקע במזרח	אחוז תקציב מושקע במזרח	תקציב מטה אגפי (בהפחתת תקציב אגפי יחסי)	אחוז תקציב מושקע במזרח
בראות הציבור	51,855,148	980,641	52,835,789	7,680,481	0	7,680,481	14.5%	4,052,109	15.7%
תורה	60,188,246	11,778,462	71,966,708	5,787,626	800,929	6,588,555	9.2%	21,403,135	13.0%
חינוך	1,032,361,190	104,793,061	1,137,154,251	325,193,775	7,633,143	332,826,918	29.3%	33,623,558	30.2%
כבאות והצלה	7,192,083	530,490	7,722,573	1,798,021	132,622	1,930,643	25.0%	0	25.0%
מבני ציבור	15,946,592	183,327,181	199,273,773	0	44,541,934	44,541,934	22.4%	2,699,424	22.7%
ספורט	37,767,282	64,490,237	102,257,519	603,000	78,636	681,636	0.7%	24,634,708	0.9%
קידום נוער	31,519,939	443,660	31,963,599	787,998	0	787,998	2.5%		2.5%
קידום עסקים	9,693,176	378,713	10,071,889	150,000	0	150,000	1.5%	2,535,641	2.0%
רווחה	598,706,000	1,175,759	599,881,759	25,142,147	153,497	25,295,644	4.2%	29,541,090	4.4%
שפי"ע (שיפור פני העיר)	177,386,310	119,259,720	296,646,030	14,856,842	5,475,514	20,332,356	6.9%	7,474,813	7.0%
תברואה	325,117,387	6,502,338	331,619,725	76,888,671	163,755	77,052,426	23.2%	23,710,636	25.0%
תושבי"ה (החבורה הנדסית)	39,780,905	677,800,306	717,581,211	3,500,000	59,324,760	62,824,760	8.8%	5,932,665	8.8%
תכנון העיר	48,649,803	37,838,724	86,488,527	3,258,645	3,222,587	6,481,232	7.5%	4,986,788	8.0%
תכנון תרבות	100,509,675	11,689,576	112,199,251	3,830,791	0	3,830,791	3.4%	19,263,982	4.1%
תקציב מטה עירוני	982,980,497	364,567,716	1,347,548,213						
אגפים נוספים	735,556,030	37,809,465	773,365,495						
סך תקציב ביצוע עירייה 2013	4,255,210,263	1,623,366,049	5,878,576,312	469,477,997	121,527,377	591,005,374	10.1%	179,858,549	
תקציב ביצוע כולל פחות תקציב מטה כללי			4,531,028,099			591,005,364	13.0%	179,858,549	13.6%

ההשוואה התקציבית נעשתה בסיועו של ד"ר מאיר מרגלית, מחזיק תיק מזרח ירושלים במועצת עיריית ירושלים בקדנציה הקודמת.³

הפרסום הופק על ידי עמותת עיר עמים (ע"ר), במסגרת פרויקט משותף עם ארגון העובדים מען לקידום של זכויות סוציאקונומיות לתושבי מזרח ירושלים. אנו מודים לאיחוד האירופי, שגרירות נורבגיה בישראל, וקרן מוריה על תמיכתן. תוכן הפרסום הינו באחריות עמותת עיר עמים, ואין לראות בו ביטוי לעמדות התומכים הנ"ל.

3 הערות לתחשיב

- בתחשיב ההשקעה התקציבית במזרח ירושלים נכללו ככל הניתן רק תקציבים שתורמים לפיתוח מזרח העיר ולרווחת תושביה. כך למשל הופחת סעיף "הדפסת ספרי לימוד" המצוי בתוך תקציב מנח"י, המשמש להדפסת ספרי הלימוד לאחר צנזור שנעשה על ידי העירייה, וכן סעיף "אכיפת חוקי בנייה" המצוי בתוך תקציב אגף לרישוי ופיקוח, המשמש להריסת בתים.
- יש אגפים שתקציבם לא נכלל בתחשיב, לאור הנחה מובנית שהם אינם פועלים לרוב לרווחת מזרח העיר: כך למשל אגף "קליטת עלייה", "חינוך תורני", וכן אגפים כ"פיקוח עירוני" הפועל העיקר נגד רוכלים במזרח העיר, "הפיקוח על החנייה" שעוסק במתן דוחות חנייה, "אגף הגבייה" שעוסק בעיקר בגביית ארנונה וחובות, וכד'.
- לעניין תחשיב החינוך, בגילאי החינוך חלקה של אוכלוסיית מזרח ירושלים גבוה באופן ניכר מחלקה היחסי הכולל: בקבוצות הגיל עד גיל 15 האוכלוסייה הערבית בירושלים מהווה מעל 42% מהאוכלוסייה.
- הערות לתחשיבם של תקציבי האגפים:
 - "תכנון העיר" - עוסק באישור תכניות בנייה. התחשיב נעשה על בסיס מספר יחידות הדיור שאושרו בתכניות (ולא על פי מספר התכניות שאושרו); במחלקה להיתרי בנייה באגף הרישוי והפיקוח – התחשיב נעשה על פי מספר ההיתרים שניתנו ללא קשר למספר יחידות הדיור (כיוון שתהליך האישור אורך זמן דומה, ופחות תלוי מספר יחידות הדיור).
 - "כבאות והצלה" – בירושלים כולה מצויות 4 תחנות כיבוי אש (אחת מהתחנות מפוצלת). אחת מהתחנות ממוקמת בא-סוואנה ומיועדת למזרח ירושלים. אמנם על פי מספר הכבאים ומספר הכלים היא הקטנה ביותר, אולם בפועל, כאשר יש אירועים במזרח מוזנקות גם כבאיות מהמערב. לכן לשם הזהירות נעשה התחשיב על פי יחס של 4:1.
 - מנהלת הרובעים, אשר שייכת לאגף שפי"ע (שיפור פני העיר) - מתוך 7 רובעים, מטפלים שלושה בשכונות מזרח העיר, אך לא באופן בלעדי. הנחנו השקעה מייטיבה של 50% השקעה של רבעים אלו באוכלוסייה הפלסטינית, ואף ייחסנו יחס מעוגל מעלה של 7:2.